

Povzetek posveta

»Lepo je biti POP študent - drugačnost nas bogati«

Na Univerzi v Novem mestu je v četrtek, 23. februarja 2023, potekal posvet "Lepo je biti POP študent – drugačnost nas bogati", na katerem smo izpostavili pomen strpnosti, solidarnosti, enakosti, dialoga in sodelovanja v vse bolj raznoliki družbi. Obenem smo naslovili nujnost spoštovanja vseh, tudi tistih, ki se iz kakršnih koli razlogov v družbi počutijo drugačni in ranljivi, kar je prav tako bistvo projekta *Prilagojene oblike pomoči karijerne orientacije posebnim skupinam študentom Univerze v Novem mestu*.

Gostje posveta, ki so se vsak iz svojega zornega kota dotaknili izzivov, s katerimi se soočajo mladi pri doseganju ciljev, so bili:

- ga. **Erika Matko**, vodja Urada za delo Novo mesto, Zavod RS za zaposlovanje, OS Novo mesto;
- ga. **Mateja Petric**, direktorica Posvetovalnice za učence in starše Novo mesto;
- ga. **Brigita Mokbel**, koordinatorica za preprečevanje nasilja v družini, Center za socialno delo Dolenjska in Bela krajina;
- ga. **Klavdija Giodani**, svetovalna delavka iz šolske svetovalne službe na Ekonomski šoli Novo mesto;
- g. **Joonas Korhonen**, visokošolski predavatelj in doktorski raziskovalec iz Univerze uporabnih znanosti Turku na Finskem;
- doc. dr. **Mojca Blažič**, vodja kariernega centra Univerze v Novem mestu.

Postmoderna družba zahteva in pričakuje od mladih, da se pokažejo kot »sposobni ljudje, ki sami poskrbijo zase«. Ponujenih je veliko možnosti izbire, ki po eni strani bogatijo njihovo življenje, po drugi pa predstavljajo past. Zaradi množice ponujenih opcij je na mladih močan storilnostni pritisk, poudarjeno je načrtovanje (kariernega) uspeha. Doc. dr. Blažič, vodja projekta, je kritično ovrednotila vse več tekmovalnosti v družbi in izpostavila svoja opažanja, da mladi (pre)pogosto izpolnjujejo želje in pričakovanja družbe, staršev, ob tem pa sami ne vedo, kaj si resnično želijo. Tudi ga. Giodani, socialna delavka z Ekonomske šole Novo mesto, opaža, da je potrebno v današnji družbi biti energičen, nenehno aktiven in opravljati več različnih opravil hkrati. Če tega ne zmoreš, si manjvreden, izrinjen. Sama se zavzema za uvedbo podporne strategije za razvoj človeka, njegovega duševnega zdravja ter socialno psihološkega razvoja v izobraževalnem sistemu na primarni in sekundarni ravni. Ravno to omogoča aktualni projekt POP kariera študentom Univerze v Novem mestu, kjer se bo do septembra 2023 odvijalo kar nekaj aktivnosti v obliki tematskih delavnic in neformalnih izobraževanj, na katerih se bo poudarilo pomen duševnega zdravja, ničelne tolerance do nasilja, enakopravnost, krepitev medsebojnih odnosov, komunikacije, razumevanje medkulturne raznolikosti in drugih. Na ta način bo Univerza v Novem mestu že v času študija in ob prehodu na trg dela v največji meri pomagala študentom pri uresničevanju kariernih ambicij. Vsa načrtovana pot, načini in pomoči študentom bodo prispevali k trajnosti rezultatov, ki se bodo neprekinjeno nadaljevali in uporabljali tudi po zaključku projekta.

Prisotni mladi so na posvetu razgrnili mnogo točk ranljivosti, ki jih občutijo v današnji družbi. Kot največje ovire so izpostavili tiste, ki so povezane z duševnim zdravjem, kot so strah, stres, nemoč, negotovost, nizka samozavest, nasilje, ipd. Izkazalo se je, da se srečujejo tudi z ekonomskimi, socialnimi, geografskimi in drugimi ovirami.

Kako mladi občutite ranljivost?

Foto: Arhiv UNM, 2023

Kombinacija pritiskov, ki vodijo k individualni odgovornosti, na eni ter izkušnja dejanske nemoči in ranljivosti na drugi strani, vplivajo na to, da med mladimi naraščajo občutja negotovosti. Dotaknili smo se aktualnega stanja brezposelnih mladih. Po besedah vodje Urada za delo Novo mesto, ga. Matko, je prijavljenih mladih, to so mladi od 15. do dopolnjenega 30. leta starosti, na ZRSZ, OE Novo mesto, 19 %. Tako samostojne kot rehabilitacijske in poglobljene svetovalke se trudijo, da nudijo posamezniku strokovno pomoč in podporo. Kot pove, je pri mladih brezposelnih iskalcih zaposlitve ob prijavi na Zavod RS za zaposlovanje zaznan strah in nesamozavest. Veliko prednost vidi v sodelovanju s Centrom za socialno delo Dolenjske in Bele Krajine ter ostalimi institucijami. Na ta način intenzivno pomagajo osebam, ko se znajdejo v težavah (npr. socialne, zdravstvene ipd.) in se soočajo z različnimi izzivi na trgu dela. Obdobje mladosti je zaznamovano s spremembami in pomembnimi odločitvami, ki lahko močno vplivajo na nadaljnje življenje. Ga. Petric, direktorica Posvetovalnice za učence in starše, je poudarila, da močan storilnostni pritisk vodi osebe do izgorelosti, doživljajo panične napade, prisotni so tudi elementi anksioznosti in depresije. Izpostavi, da je vsak človek unikaten, vsak ima svoja močna področja, četudi se sooča s težavami. Kot pravi, ni potrebno, da je človek v družbi vedno prvi, najboljši. Za ceno ohranjanja duševnega zdravja, telesne moči in notranjega miru, si dovolimo biti tudi »na repu«.

Mladi v procesu osamosvajanja vsekakor nimajo enakih pogojev, tovrstne neenakosti se prenašajo v šolsko okolje, na področje dostopa do služb, reševanja stanovanjske problematike ipd. Vse to pa sodi tudi med determinante duševnega zdravja. Duševno zdravje omogoča ljudem, da doživljajo življenje kot smiselno, da so ustvarjalni in aktivni, da sprejemajo samega sebe in svoja čustva, čutijo pripadnost družbi, v kateri živijo. Stres, ne le pri študentih, temveč pri vseh ljudeh, povzroča negativen vpliv na njihovo duševno zdravje. Naj si bo to stres zaradi prevelikih obveznosti, stres zaradi občutka manjvrednosti, neenakopravnosti itd. Z vsem tem se soočajo tudi dijaki srednjih šol. Ga. Giodani je nagovorila vse prisotne, da se bo moral vsak posameznik znati boriti in kljubovati stresu ter se ob tem spoprijemal z morebitnimi osebnimi neuspehi, kritikami, krivicami in padci. Za izhod iz nastalih situacij bo moral sam pri sebi vzgajati optimizem, notranjo moč, duhovni razvoj in samospoštovanje.

Na koga naj se mladi obrnejo po podporo in pomoč? Gostje posveta so nanizali različne oblike pomoči, ki so na voljo pri vsakemu od njih in obenem poudarili, naj stigma in predsodki ne odvrnejo oseb od iskanja pomoči. Kot navaja ga. Mokbel, večina ljudi ne ve, da lahko na Centru za socialno delo, poleg pravic iz javnih sredstev, koristijo tudi pomoč v obliki svetovanja in podporo žrtvam kaznivih dejanj ter se ob stiski poslužijo storitev programa prve socialne pomoči. Za pogovor so odprti tudi v Posvetovalnici na Grmu, kamor prihaja vse več mladih. Z motom *“skupaj gre lažje”* je ga. Petric pozvala vse, naj ne ostajajo sami, ko imajo kakršno koli zagato. Ko občutijo strah, nezaupanje, nemoč, imajo težavo pri učenju, se srečajo s težavami na čustvenem področju in podobno, naj prosijo za pomoč, kajti s strokovnim timom gredo naproti vsakemu posamezniku. Ga. Mokbel je izpostavila problem percepcije, da se ob obisku specialista ortopeda nihče ne počuti drugačnega ali izpostavljenega, v kolikor obišče psihologa, pa je že stigmatiziran. Stigmo opaža tudi ga. Matko na Zavodu za zaposlovanje, ko brezposelne osebe napotijo k psihologinji na poglobljeno karierno svetovanje, zato je spodbudila vse slušatelje, da si dovolijo biti takšni kot so, tudi pri vstopu na trg dela in izpostavijo svoje prioritete, kajti iz tega se bodo največ naučili. V nadaljevanju je g. Korhonen poudaril, da pri posamezniku ne smemo opazovati zgolj površinsko ene težave, ki jo ta oseba izpostavi, temveč moramo nanj gledati kot celoto in zajeti tako psihološki kot sociološki vidik. Vse informacije, kam po pomoč, so objavljene tudi na spletni strani kariernega centra Univerze v Novem mestu, saj se tekom projekta oblikuje mreža institucij in strokovnjakov, katerih poslanstvo je podpora ciljni skupini mladih v njihovem procesu osebnostnega in profesionalnega zorenja.

Iz leve proti desni: Tanja Mrak, doc. dr. Mojca Blažič, Erika Matko, Mateja Petric, Brigita Mokbel, Klavdija Giodani (Foto: Arhiv UNM, 2023)

Študentska leta so pomembno obdobje v življenju posameznika. Prinašajo številne lepe trenutke in hkrati mnoge izzive. Ti so toliko večji za posebne skupine študentov, ki se soočajo na primer s stresom, duševnimi, socialnimi, zdravstvenimi in ekonomskimi težavami. Vsekakor je pomembno, da se o drugačnosti odprto govori, ozavešča in na ta način spodbuja razumevanje in podporo. Vsi namreč

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Novem mestu
Karierni center

Univerza v Novem mestu
University of Novo mesto

nosimo odgovornost, da je v naši sredini prostor tudi za drugačnost. Začnimo tako, da vsakega človeka ob prvem stiku presodimo kot nepopisan list papirja, brez oznak, ki jih sicer tako radi dodeljujemo. Tako bomo namesto predsodkov, stereotipov in diskriminacije videli povsem nekaj drugega.

Zapisala: Tanja Mrak, strokovna sodelavka na projektu POP KARIERA